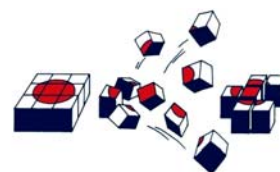

Quick Scan

Zorgprogramma Niet Aangeboren Hersenletsel

Deze quick scan is ontwikkeld in opdracht van SHON

Stichting **H**ersenletsel **O**rganisaties **N**ederland

drs. G.J.A. Kramer
drs. J.M. Carlier

Utrecht, november 2004

Prismant

Prismant is het onderzoeks- en adviesbureau voor de Nederlandse gezondheidszorg. Doel is het mee vormgeven, begeleiden en evalueren van ontwikkelingen in de gezondheidszorg voor zorginstellingen, overheid, brancheorganisaties en zorgverzekeraars. Het werkterrein bestrijkt zowel het macroniveau als het microniveau van de gezondheidszorg. Kernthema's zijn beleid, bekostiging, zorgprocessen, bedrijfsprocessen, informatietechnieken en informatieproducten. Daarnaast organiseert Prismant themagerelateerde opleidingen.

© Stichting Prismant, Utrecht, november 2004. Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit werk mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting Prismant.

Publicatie van cijfers en/of tekst uit dit werk als toelichting of ondersteuning bij wetenschappelijke artikelen, boeken of scripties, is toegestaan mits daarbij geen sprake is van commerciële doeleinden en voor zover de bron duidelijk wordt vermeld.

© Prismant is een wettig gedeponeerd dienst- en warenmerk.

Uitgever

Prismant
Papendorpseweg 65, 3528 BJ Utrecht
Postbus 85200, 3508 AE Utrecht
Telefoon 030 - 2345 678
Fax 030 - 2345 677
E-mail prismant@prismant.nl

Prismant

Inleiding

Raamwerk voor NAH zorg

De afgelopen twee jaar heeft Prismant in opdracht van de Stichting Hersenletsel Organisaties Nederland (SHON) een zorgprogramma ontwikkeld voor jonge mensen met niet-aangeboren hersenletsel (NAH). Het zorgprogramma biedt een raamwerk voor een passend hulpaanbod aan deze complexe cliëntengroep en hun naasten. In dit raamwerk kunnen de verschillende aanbieders in een regio hun eigen programma inpassen zodat een zo naadloos mogelijk aanbod voor de doelgroep ontstaat. Het zorgprogramma biedt daarmee een kapstok voor de ontwikkeling en structurering van de NAH zorg.

Om de regionale invoering van het zorgprogramma te ondersteunen is een quick scan ontwikkeld. Deze quick scan bestaat uit een checklist van voorwaarden die men kan stellen aan de verschillende onderdelen van NAH zorg. Belangrijke elementen uit het zorgprogramma worden systematisch gecheckt. Zo kan snel bekeken worden in hoeverre de huidige situatie voldoet aan de voorwaarden van het zorgprogramma. De quick scan richt zich met name op de organisatie en samenhang van de zorg in de regio. Daarnaast is een apart deel ontwikkeld, dat gericht is op de zorg en ondersteuning per functie. Uit dit tweede deel kunnen die onderdelen gebruikt worden die in een bepaalde situatie of voor een bepaalde aanbieder relevant zijn. De twee delen kunnen los van elkaar gebruikt worden.

De eerste conceptversie van de quick scan is beoordeeld door een aantal deskundigen en betrokkenen bij NAH zorg. Deze reacties vormen een waardevolle aanvulling vanuit de huidige concrete praktijksituaties. Op basis van deze reacties is de lijst enigszins ingekort en zijn formuleringen aangescherpt. Een duidelijke prioritering van de voorwaarden is nog te vroeg, blijkt uit de reacties. Daarvoor is de stand van zaken in de verschillende regio's te verschillend.

Uit de reacties blijkt dat men de quick scan wil gebruiken voor het in kaart brengen van de huidige situatie rond NAH zorg. De scan wordt dan gebruikt als nulmeting bij de planvorming in de regio. Daartoe zijn de voorwaarden soms op vrij specifieke onderdelen uitgewerkt.

Ten tweede ziet men de quick scan als bron van inspiratie en stimulans om voorwaarden voor goede NAH hulpverlening te creëren. Om ook aan de tweede behoefte te kunnen voldoen is er voor gekozen om vooralsnog het aantal vragen in de scan niet in te perken.

Deze quick scan moet gezien worden als een begin; een eerste poging om de voorwaarden voor een goede hulpverlening aan mensen met NAH op een rij te zetten. Discussie in het land en voortschrijdend inzicht moeten leiden tot een steeds helderder beeld en wellicht een meer compact aantal vragen.

Invoering in de regio

De quick scan is ontwikkeld om de invoering van het zorgprogramma in de regio te ondersteunen en zet daartoe de voorwaarden voor de organisatie en samenhang van NAH zorg in de regio op een rij.

Wat is een regio als we het hebben over de zorg(ketens) voor jongeren met NAH?

Een regio is in dit verband een geografische eenheid waarin zorgvragers, zorgaanbieders en financiers het als natuurlijk ervaren om afspraken te maken (RIVM). In de meeste hersenletselregio's is in deze zin sprake van meerdere subregio's. In de quick scan wordt gesproken over de regio, waarbij ook deze subregio's bedoeld worden.

De regio's en subregio's verschillen in ontwikkeling en organisatiestructuur. De scan biedt daarom geen volledige blauwdruk voor de *manier waarop* de genoemde voorwaarden in de praktijk vorm kunnen krijgen. Dit is afhankelijk van de concrete situatie.

Gebruiksmogelijkheden

a. Regionaal

Het eerste deel van de quick scan wordt gebruikt bij de regionale invoering van het zorgprogramma, bijvoorbeeld door de regionale stuurgroep, werkgroepen en projectleider.

Middels een nulmeting wordt snel inzicht verkregen in de stand van zaken rond de organisatie en beleid op regionaal of subregionaal niveau. Daarbij ontstaat een beeld van de sterke punten maar ook van eventuele knelpunten en lacunes in het huidige NAH aanbod in de regio.

Het eerste deel van de quick scan kan ook gebruikt worden door het management, kwaliteitsmedewerkers en (coördinerende) hulpverleners van instellingen die een gespecialiseerd aanbod voor de doelgroep NAH bieden of willen gaan bieden en hierbij willen aansluiten bij de ontwikkelingen in de regio.

b. Per functie

In het tweede deel van de quick scan wordt ingezoomd op de zorg en ondersteuning per functie. Dit deel van de quick scan kan apart gebruikt worden door het management, kwaliteitsmedewerkers en (coördinerende) hulpverleners van instellingen die gespecialiseerde NAH zorg bieden of willen gaan bieden. Er kan snel inzicht worden verkregen of de functie die zij (willen gaan) bieden aan de voorwaarden voldoet. In dergelijke gevallen wordt niet de hele scan gebruikt maar alleen die delen die van belang zijn voor de betreffende functie. De vraagstelling kan daarbij naast een check van de bestaande situatie ook inspiratie bieden om goede NAH zorg te creëren.

Deel 1

Voorwaarden voor een goede samenhangende NAH zorg in de regio

Toelichting bij het invullen van de quick scan

In de quick scan kan bij elk onderdeel vastgesteld worden of genoemde voorwaarde beschikbaar is en of de beschikbaarheid adequaat is aan de hand van de volgende codes.

- + = ja, is beschikbaar
- +/- = ja, is beschikbaar, maar voor verbetering vatbaar
- = nee, is niet beschikbaar

Als de voorwaarde niet beschikbaar is kan aangegeven worden of de voorwaarde ontwikkeld moet worden en hoe urgent dit is aan de hand van de volgende codes.

- a = ja, met hoge prioriteit, ontwikkeling is urgent nodig
- b = ja, ontwikkeling is op termijn nodig
- c = nee, ontwikkeling is niet nodig

Regionale aansturing		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Er is een regionale stuurgroep bestaande uit bestuurders uit de instellingen die betrokken zijn bij NAH		
In deze stuurgroep zijn vertegenwoordigd: - een ziekenhuis - een (gespecialiseerde) revalidatie instelling - de thuiszorg - de gehandicaptenzorg - de GGZ - een verpleeghuis - patiëntenorganisaties		
Er is regionaal een beleidsplan opgesteld ten behoeve van NAH zorg		
Er is regionaal een instantie of persoon aangesteld die verantwoordelijk is voor de regievoering en van waaruit de ontwikkeling van het NAH aanbod programmatisch wordt aangepakt (programmamanager)		
Er is structureel sprake van evaluatie en bijsturing van het regionale NAH programma aan de hand van indicatoren		
Er is in dat kader regelmatig een cliëntenraadpleging		

Volledig en samenhangend regionaal aanbod		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
In de regio zijn alle functies zoals beschreven in het zorgprogramma voor ondersteuning, zorg, behandeling, wonen, dagbesteding, werken, onderwijs en welzijn beschikbaar.		
Er is een intentieverklaring of convenant tussen de aanbieders ten aanzien van de benodigde NAH zorg in de regio		
Er zijn transmurale netwerken in de regio voor NAH zorg		

<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Een transmuraal netwerk omvat in ieder geval: <ul style="list-style-type: none"> - een ziekenhuis - een (gespecialiseerde) revalidatie instelling - de thuiszorg - de gehandicaptenzorg - de GGZ - een verpleeghuis - patiëntenorganisaties 		
Als het aanbod niet in de regio aanwezig is dan is de beschikbaarheid en toegankelijkheid in andere regio's geregeld		

Regionale consultatie bij complexe vragen		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Er is een hersenletselteam dat adviseert over plaatsing, behandeling en begeleiding bij cliënten met complexe NAH problematiek		
Het hersenletselteam bestaat tenminste uit: <ul style="list-style-type: none"> - een revalidatiearts - een neuropsycholoog - een psychiater - een gedragskundige 		
Optimaal maken ook deel uit van het hersenletselteam: <ul style="list-style-type: none"> - neuroloog - een maatschappelijk werker - een spv-er - thuiszorg 		
De werkzaamheden van het hersenletselteam worden gecoördineerd door een coördinator		
De coördinator van het hersenletselteam is deskundig op het gebied van NAH		
De coördinator van het hersenletselteam is op de hoogte van het NAH aanbod en de NAH netwerken in de regio		
De coördinator van het hersenletselteam heeft voldoende geoormerkte tijd		
Het hersenletselteam komt regelmatig bij elkaar		
Wanneer sprake is van (be)handelingsverlegenheid bij hulpverleners, wanneer het perspectief voor oplossing van problemen ontbreekt of wanneer er geen passend zorgsysteem is, dan wordt het CCE geconsulteerd		
Er is een duidelijke procedure voor het consulteren van het hersenletselteam en het CCE ten behoeve van complexe cliënten		
Deze procedure, het CCE en het hersenletselteam zijn goed bekend bij relevante zorgaanbieders, cliënten en patiëntenorganisaties in de regio		

Regionale informatie en voorlichting		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Er is een goede uniforme registratie van de cliënten en hun vragen		
Regionaal is inzichtelijke informatie beschikbaar over de aanbieders van NAH-zorg en hun aanbod		
In deze sociale kaart is per aanbieder een contactfunctionaris aangegeven		
Er is iemand aangesteld die verantwoordelijk is voor het actueel houden van de regionale sociale kaart		
Er is een informatiepunt waar cliënten en hun cliëntensysteem en hulpverleners terecht kunnen voor vragen over NAH		
Dit informatiepunt is bekend en is gemakkelijk toegankelijk		
Er is in de regio coördinatie en begeleiding beschikbaar voor cliënten bij het verkrijgen van het juiste aanbod		
Er is voor zorgaanbieders en hulpverleners in de regio voorlichtingsmateriaal beschikbaar over de specifieke diagnosegroepen die kunnen leiden tot NAH en over de klachten die kunnen wijzen op hersenletsel		
Bij de instanties waar de cliënt met NAH in de loop van zijn leven mee te maken kan krijgen is voldoende basiskennis over NAH aanwezig om het te herkennen en vervolgens de cliënt naar de juiste ingang van hulpverlening te verwijzen		
Regionaal is er een aanbod van voorlichting, training, begeleiding en lotgenotencontact voor cliënt en cliëntensysteem		

Specifieke NAH deskundigheid bij aanbieders		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Het aanbod van de instelling ten behoeve van cliënten met NAH is beschreven		
De aanbieder beschikt over de noodzakelijke deskundigheid op NAH-gebied		
Er is uitwisseling van deskundigheid met andere aanbieders		
Er is voorlichtingsmateriaal beschikbaar over de specifieke diagnosegroepen die kunnen leiden tot NAH		
Er is voorlichtingsmateriaal beschikbaar over de klachten die kunnen wijzen op hersenletsel		
Het nagaan of mogelijk sprake is van hersenletsel is een vast onderdeel van de intake procedure		
Er is een protocol voor het diagnostische proces van mensen met NAH		
Er is een protocol voor de zorg, ondersteuning en behandeling van mensen met NAH		
Er is een protocol voor de overdracht van cliënten met NAH		
Er is iemand aangewezen die de zorg rondom NAH coördineert		
In elk aanbod krijgen de aspecten structuur, duidelijkheid, herkenbaarheid en voorspelbaarheid aandacht		

<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
De hulpverlening wordt geboden door een vast team/ vaste medewerker per cliënt		
Er wordt recht gedaan aan de belangrijke rol die het cliëntstelsel vervult bij NAH		

Samenhang en continuïteit tussen aanbieders		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Het hulpaanbod biedt maatwerk; er bestaat de mogelijkheid voor een flexibel aanbod en samenwerking tussen meerdere aanbieders en sectoren		
Voor zij-instromers zijn afspraken gemaakt tussen aanbieders zodat deze cliënten gebruik kunnen maken van het zorgaanbod dat ze nodig hebben		
De aanbieder draagt er zorg voor dat de cliënt op de hoogte wordt gebracht van het mogelijke (vervolg)aanbod en waar dit te krijgen is		
Het is de taak van de aanbieder om de cliënt te begeleiden naar een vervolgaanbod		
De aanbieder geeft bij verwijzing altijd aan wanneer en bij wie de cliënt terecht kan als er complicaties optreden		
Bij ontslag is een standaardpakket informatie beschikbaar over mogelijk (vervolg)aanbod in de regio		
De cliënt heeft een cliëntvolgend (electronisch) dossier wat meegaat naar het vervolgaanbod		
De informatie in het dossier dient als basisinformatie zodat de cliënt niet steeds opnieuw zijn verhaal hoeft te vertellen		

Specifieke deskundigheid van hulpverleners		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Hulpverleners zijn deskundig op NAH gebied		
Hulpverleners maken gebruik van instrumenten en methodieken voor het signaleren en diagnosticeren van NAH		
In het hulpaanbod wordt rekening gehouden met de situatie vóór het hersenletsel		
Bij het hulpaanbod wordt rekening gehouden met het verwerkingsproces van cliënt en cliëntstelsel		
De problemen en hulpvragen van het cliëntstelsel worden apart in kaart gebracht		
Hulpverleners doen recht aan de belangrijke rol die het cliëntstelsel vervult bij NAH		
Wanneer niet de cliënt maar het cliëntstelsel de hulpvraag stelt dan is de hulpverlener alert op belangentegenstellingen		
De overdracht naar andere hulpverleners is onderdeel van de taak van hulpverleners		

Samenhang en continuïteit in de Acute fase		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Op de afdeling spoedeisende hulp van het ziekenhuis bestaan richtlijnen hoe moet worden omgegaan met (voorlichting aan) patiënten met mogelijk hersenletsel		
Zorg en behandeling in het ziekenhuis zijn er op gericht om zo snel mogelijk de eventuele gevolgen van hersenletsel te diagnosticeren, te behandelen en de patiënt aansluitend aan de zorg in het ziekenhuis te verwijzen naar het juiste hulpverleningstraject		
Voor vertrek uit het ziekenhuis vindt een voorlichtend gesprek plaats met de partner/ouder over de mogelijke toekomstige uitingen van NAH en de beschikbare hulpkanalen in de omgeving van de betrokkene		
Wanneer een cliënt in een ander ziekenhuis geopereerd wordt dan waar de patiënt onder behandeling is dan zijn er heldere afspraken met dat ziekenhuis wie de cliënt informeert over de mogelijke gevolgen van hersenletsel		
Voor ontslag is in kaart gebracht of de thuissituatie voldoet en in hoeverre ondersteuning nodig is		
Ontslag naar de thuissituatie vindt plaats in overleg met de cliënt en het cliëntstelsel		
Het ziekenhuis begeleidt de cliënt zo nodig naar een vervolgaanbod of regelt nacontrole		
Het ziekenhuis draagt er zorg voor dat de cliënt op de hoogte wordt gebracht van de mogelijke vervolgzorg, -behandeling en -begeleiding en waar deze te krijgen is		
De aanbieder geeft bij verwijzing aan wanneer en bij wie de cliënt terecht kan als er complicaties optreden		
De cliënt heeft een cliëntvolgend (electronisch) dossier wat meegaat naar het vervolgaanbod		

Samenhang en continuïteit in de Herstel fase		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Bij verwijzing naar een instelling voor revalidatie geldt dat die instelling een behandelprogramma heeft voor (jonge) mensen met NAH		
Training wordt bij voorkeur in de thuissituatie gegeven; er is in ieder geval ruim aandacht voor de vertaling naar de thuissituatie		
Het cliëntstelsel wordt geïnformeerd en geïnstrueerd hoe om te gaan met de veranderde persoon		
Voor ontslag is in kaart gebracht of de thuissituatie voldoet en in hoeverre ondersteuning nodig is		
Ontslag naar de thuissituatie vindt plaats in overleg met de cliënt en het cliëntstelsel		
De aanbieder begeleidt de cliënt zo nodig naar een vervolgaanbod of regelt nacontrole		

<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
De aanbieder draagt er zorg voor dat de cliënt op de hoogte wordt gebracht van de mogelijke vervolgzorg, -behandeling en -begeleiding en waar deze te krijgen is		
De aanbieder geeft bij verwijzing aan wanneer en bij wie de cliënt terecht kan als er complicaties optreden		
De cliënt heeft een cliëntvolgend (elektronisch) dossier wat meegaat naar het vervolgaanbod		
Zorg op maat, samenhang en continuïteit in de Chronische fase		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Zonodig wordt de cliënt begeleid bij de hulpvraagverduidelijking en de aanvraag voor indicatie		
Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling vinden thuis plaats		
Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling vinden plaats door een deskundige op het gebied van NAH of met advies van een NAH deskundige		
Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling houden rekening met de verschillende aspecten van hersenletsel (mogelijke fysieke, sociale, emotionele, gedragsmatige en cognitieve beperkingen van de cliënt) en de consequenties hiervan op alle levensgebieden		
Wanneer na ziekenhuisopname geen vervolgzorg nodig lijkt, vindt na een periode van zes weken of langer in de thuissituatie controle plaats waarbij eventuele hulpvragen worden geïnventariseerd		
Bij zorgtoewijzing houdt men rekening met de complexe en specifieke behoeften van de individuele NAH cliënt. Er wordt flexibel en creatief omgegaan met de mogelijkheden		
Er is voor de cliënt coördinatie en begeleiding beschikbaar om een passend totaalaanbod te krijgen op alle hulpvragen		
Het hulpaanbod is specifiek toegespitst op de doelgroep NAH		
Het hulpaanbod biedt maatwerk; er bestaat de mogelijkheid voor een flexibel aanbod en samenwerking tussen meerdere sectoren		
Ook in het weekend is er zo nodig deskundigheid op gebied van NAH beschikbaar		
Er is een trajectbegeleider met kennis van NAH		
De trajectbegeleider benadert de cliënt actief en evalueert regelmatig of het zorgaanbod nog overeenstemt met de vraag		
Hulpverleners zijn alert op wijzigende of nieuwe hulpvragen en zorgen dat hierop een passend aanbod volgt		
Verschuillende hulpverleners rond een cliënt zijn op de hoogte van ieders bijdrage in het cliëntenproces		
Bij overgang naar een andere hulpverleningssituatie wordt ondersteuning en belangenbehartiging van de cliënt beschikbaar gesteld of gezocht tot de benodigde nieuwe zorg en ondersteuning geboden worden		

<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
De cliënt heeft een cliëntvolgend (elektronisch) dossier wat meegaat naar het vervolgaanbod		
Bij werkhervatting is er informatieoverdracht vanuit de gezondheidszorg aan de werkgever over de beperkingen die NAH voor het werk kan opleveren		
Als de cliënt terug gaat naar school dan is er informatieoverdracht vanuit de gezondheidszorg aan de school over de beperkingen die NAH voor het werk kan opleveren		
Bij verwijzing naar een (Mytyl)school wordt er op gelet dat de school ervaring heeft met NAH		

Deel 2

Voorwaarden voor goede NAH-zorg per functie

Toelichting bij het invullen van de quick scan

In de quick scan kan bij elk onderdeel vastgesteld worden of genoemde voorwaarde beschikbaar is en of de beschikbaarheid adequaat is aan de hand van de volgende codes.

- + = ja, is beschikbaar
- +/- = ja, is beschikbaar, maar voor verbetering vatbaar
- = nee, is niet beschikbaar

Als de voorwaarde niet beschikbaar is kan aangegeven worden of de voorwaarde ontwikkeld moet worden en hoe urgent dit is aan de hand van de volgende codes.

- a = ja, met hoge prioriteit, ontwikkeling is urgent nodig
- b = ja, ontwikkeling is op termijn nodig
- c = nee, ontwikkeling is niet nodig

Functie: Signalering		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Bij de instanties waar de cliënt met NAH in de loop van zijn leven mee te maken kan krijgen is voldoende basiskennis over NAH aanwezig om het te herkennen en vervolgens de cliënt naar de juiste ingang van hulpverlening te verwijzen		
Bij deze instanties is voorlichtingsmateriaal beschikbaar over de specifieke diagnosegroepen die kunnen leiden tot NAH		
Bij deze instanties is voorlichtingsmateriaal beschikbaar over de klachten die kunnen wijzen op hersenletsel		
Bij deze instanties is bekend waar de cliënt terecht kan voor informatie over de mogelijkheden tot zorg en ondersteuning voor mensen met NAH in de regio		

Functie: Ziekenhuiszorg		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Op de afdeling spoedeisende hulp van het ziekenhuis bestaan richtlijnen hoe moet worden omgegaan met (voorlichting aan) patiënten met mogelijk hersenletsel		
In het ziekenhuis is een eenduidige beleid ten aanzien van patiënten met (mogelijk) hersenletsel waarbij men zich bewust is van mogelijke beperkingen op cognitief, sociaal, emotioneel en gedragsmatig gebied		
Zorg en behandeling in het ziekenhuis zijn er op gericht om zo snel mogelijk de eventuele gevolgen van hersenletsel te diagnosticeren, te behandelen en de patiënt aansluitend aan de zorg in het ziekenhuis te verwijzen naar het juiste hulpverleningstraject		
Bij de behandeling is specifiek aandacht voor begeleiding van het cliëntsysteem		

<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Ontslag naar de thuissituatie vindt plaats in overleg met de cliënt en het cliëntstelsel		
Voor ontslag is in kaart gebracht of de thuissituatie voldoet en in hoeverre ondersteuning nodig is		
Het ziekenhuis draagt er zorg voor dat de cliënt op de hoogte wordt gebracht van de mogelijke vervolgzorg, -behandeling en -begeleiding en waar deze te krijgen is		
Het ziekenhuis begeleidt de cliënt zo nodig naar een vervolgaanbod of regelt nacontrole		
De aanbieder geeft bij verwijzing aan wanneer en bij wie de cliënt terecht kan als er complicaties optreden		
De cliënt heeft een cliëntvolgend (electronisch) dossier wat meegaat naar het vervolgaanbod		

Functie: Gespecialiseerde revalidatiebehandeling		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
De revalidatie instelling heeft een behandelprogramma voor (jonge) mensen met NAH		
De revalidatie instelling heeft een behandelteam dat deskundig is op het gebied van NAH		
Het diagnosticeren en de hulpvraagverduidelijking en behandeling vinden plaats door meerdere disciplines, daarbij is regelmatig multidisciplinair overleg		
De revalidatie instelling biedt de noodzakelijke mogelijkheden tot cognitieve diagnostiek en training		
Bij de cognitieve training wordt aangesloten bij de individuele behoeften van de cliënt		
Training wordt bij voorkeur in de thuissituatie gegeven; er is in ieder geval ruim aandacht voor de vertaling naar de thuissituatie		
Bij de behandeling is specifiek aandacht voor begeleiding van het cliëntstelsel		
Het cliëntstelsel krijgt erkenning en steun en wordt geïnformeerd en geïnstrueerd hoe om te gaan met de veranderde persoon; de professionele hulpverlening is aanvullend		
Ontslag naar de thuissituatie vindt plaats in overleg met de cliënt en het cliëntstelsel		
Voor ontslag is in kaart gebracht of de thuissituatie voldoet en in hoeverre ondersteuning nodig is		
De aanbieder draagt er zorg voor dat de cliënt op de hoogte wordt gebracht van de mogelijke vervolgzorg, -behandeling en -begeleiding en waar deze te krijgen is		
De aanbieder begeleidt de cliënt zo nodig naar een vervolgaanbod of regelt nacontrole		
De aanbieder geeft bij verwijzing aan wanneer en bij wie de cliënt terecht kan als er complicaties optreden		
De cliënt heeft een cliëntvolgend (elektronisch) dossier wat meegaat naar het vervolgaanbod		

Functie: Uitgebreid onderzoek in de thuissituatie		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling vinden thuis plaats		
Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling vinden plaats door een deskundige op het gebied van NAH of met advies van een NAH deskundige		
Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling houden rekening met de verschillende aspecten van hersenletsel (mogelijke fysieke, sociale, emotionele, gedragsmatige en cognitieve beperkingen van de cliënt) en de consequenties hiervan op alle levensgebieden		
Wanneer na opname geen vervolgzorg nodig lijkt, vindt na een periode van zes weken of langer na ontslag onderzoek plaats in de thuissituatie waarbij eventuele hulpvragen worden geïnventariseerd		

Functie: Informatie, advies en begeleiding losstaand van andere functies		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Bij vragen van de cliënt en het cliëntsysteem over NAH en het zorgaanbod is informatie en begeleiding beschikbaar		
Bij alle relevante instanties is voorlichtingsmateriaal beschikbaar over de klachten die kunnen wijzen op hersenletsel		

Functie: Consultatie bij complexe zorgvragen		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Er is een hersenletselteam dat adviseert over plaatsing, behandeling en begeleiding bij cliënten met complexe NAH problematiek		
In het hersenletselteam hebben tenminste zitting: <ul style="list-style-type: none"> - een revalidatiearts - een neuropsycholoog - een psychiater - een gedragskundige 		
Optimaal maken ook deel uit van het hersenletselteam: <ul style="list-style-type: none"> - een neuroloog - een maatschappelijk werker - een spv-er - een vertegenwoordiger van de thuiszorg 		
De werkzaamheden van het hersenletselteam worden gecoördineerd door een coördinator		
De coördinator van het hersenletselteam is deskundig op het gebied van NAH		
De coördinator van het hersenletselteam is op de hoogte van het NAH aanbod en de NAH netwerken in de regio		

<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
De coördinator van het hersenletselteam heeft voldoende geoormerkte tijd		
Het hersenletselteam komt regelmatig bij elkaar		
Wanneer sprake is van (be)handelingsverlegenheid bij hulpverleners, wanneer het perspectief voor oplossing van problemen ontbreekt of wanneer er geen passend zorgsysteem is, dan wordt het CCE geconsulteerd		
Er is een duidelijke procedure voor het consulteren van het hersenletselteam en het CCE ten behoeve van complexe cliënten		
Deze procedure, het CCE en het hersenletselteam zijn goed bekend bij relevante zorgaanbieders, cliënten en patiëntenorganisaties in de regio		
Er is een goede uniforme registratie van de cliënten en hun vragen		

Functie: Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling vinden zoveel mogelijk plaats in de thuissituatie		
Hulpvraagverduidelijking en indicatiestelling vinden plaats door een deskundige op het gebied van NAH dan wel met advies van een deskundige		

Functie: Coördinatie van zorgvragen		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Er is voor de cliënt coördinatie en begeleiding beschikbaar om een passend totaalaanbod te krijgen op alle hulpvragen		

Functie: Huishoudelijke verzorging		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Thuiszorgbureaus hebben een speciale zorgcoördinator voor NAH zorg		
Bij indicatiestelling wordt niet alleen rekening gehouden met de fysieke maar ook met de sociale, emotionele, gedragsmatige en cognitieve beperkingen		
De huishoudelijke verzorging wordt geboden door medewerkers die bekend zijn met NAH en de gevolgen hiervan of met advies van een NAH deskundige		

Functie: Persoonlijke verzorging		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Thuiszorgbureaus hebben een speciale zorgcoördinator voor NAH zorg		
Bij indicatiestelling wordt niet alleen rekening gehouden met de fysieke maar ook met de sociale, emotionele, gedragsmatige en cognitieve beperkingen		
Gezien de mogelijke cognitieve problematiek worden personeelwisselingen rondom de cliënt zoveel mogelijk vermeden		
De persoonlijke verzorging wordt geboden door medewerkers die bekend zijn met NAH en de gevolgen hiervan of met advies van een NAH deskundige		
Cliënten met NAH krijgen zonodig gespecialiseerde gezinsverzorging		
Cliënten die deels thuis wonen en deels intramurale hulp ontvangen kunnen ook thuis ondersteuning krijgen		
Ook in het weekend is er zo nodig deskundigheid op gebied van NAH beschikbaar		

Functie: Verpleging		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Verpleegkundigen zijn bekend met NAH en de gevolgen hiervan		

Functie: Ondersteunende begeleiding		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Ook in het weekend is er zo nodig deskundigheid op gebied van NAH beschikbaar		
Er is voorlichting voor de cliënt en het cliëntstelsel beschikbaar		
Er is een breed aanbod voor dagbesteding beschikbaar van arbeidsmatige activiteiten, cursussen, trainingen, hobbyontwikkeling en sport		
Dagbesteding, vrijetijdsbesteding en werksituaties zijn specifiek toegespitst op de doelgroep NAH		
Er is een cursusaanbod aangepast aan de behoeften van de NAH cliënt		
In het activiteitscentrum is onderscheid in groepen die veel en groepen die weinig structuur nodig hebben		
Dagbesteding vindt plaats in een aangepaste omgeving: duidelijk, overzichtelijk, gestructureerd en prikkelarm		
Het aanbod is duidelijk, gestructureerd en voorspelbaar		

Functie: Activerende begeleiding		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Activerende begeleiding wordt geboden door medewerkers die bekend zijn met NAH en de gevolgen hiervan of met advies van een NAH deskundige		
Er is ambulante opvoedingsondersteuning beschikbaar voor de cliënt in een gezinssituatie		

Functie: Behandeling		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Behandeling doet recht aan de grote variatie in de hulpbehoefte door systematische diagnostiek van beperkingen en mogelijkheden op alle levensgebieden		
De behandeling heeft indien nodig een multidisciplinair karakter		
Er vindt overdracht plaats tussen de verschillende behandelaars		
De behandeling is mede gericht op het cliëntsysteem		
Er is systeemtherapie specifiek voor cliënten met NAH beschikbaar		
Ambulante behandeling is mogelijk als voortzetting van de intramurale behandeling		
De GGZ-expertise is beschikbaar voor consultatie op verschillende momenten in het zorgproces		
Het nagaan of mogelijk sprake is van hersenletsel is een vast onderdeel van de intakeprocedure in de GGZ		

Functie: Verblijf		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
De volgende woonvormen zijn beschikbaar: ADL-clusterwoningen, kleine woonvormen, grote woonvormen, een woonvorm voor cliënten met een combinatie van cognitieve, somatische en psychiatrische problemen en jongerenafdelingen in verpleeghuizen		
In de gehandicaptenzorg, verpleeghuiszorg en GGZ zijn woonvormen specifiek voor mensen met NAH beschikbaar		
Binnen een woonvorm heeft de cliënt voldoende persoonlijke ruimte en privacy en een eigen kamer		
Cliënten en cliëntsysteem hebben de mogelijkheid om sociale contacten aan te gaan of te onderhouden zoals gewenst		

Functie: Onderwijs en scholing		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Schoolbegeleidingsdiensten hebben kennis van NAH		
Volwasseneneducatie heeft kennis van NAH		
Het onderwijs is specifiek voor leerlingen met NAH en biedt de structuur die deze leerlingen nodig hebben		
Er vindt inventarisatie plaats van de problemen na hersenletsel; wat een leerling wel en niet meer kan; welke ondersteuning de leerling heeft en in welk schooltype hij/zij het beste tot zijn recht zal komen. Bijvoorbeeld in een speciale observatieklas		
Observatie vindt plaats in samenwerking met eventuele revalidatie		
Er is ambulante begeleiding in het regulier onderwijs, Mytyschool en VSO school voor jongeren met NAH en hun leerkrachten		
IQ is niet bepalend voor het al dan niet krijgen van begeleiding		
Er is een overgangsgroep beschikbaar voor jongeren met NAH van 14 jaar en ouder voor training ter voorbereiding van vervolgonderwijs		
Bij vervolgonderwijs is daarna ambulante begeleiding mogelijk		

Functie: Arbeid en arbeidsreïntegratie		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Bij arbeidsreïntegratie is er informatieoverdracht door de gezondheidszorg aan de werkgever over de beperkingen die NAH voor het werk kan opleveren		
Na cognitieve training bestaat de mogelijkheid van jobtraining en jobcoaching		
ARBO artsen hebben kennis van NAH		
Arbeidsintegratie trajecten voor de NAH doelgroep kunnen zo nodig langer dan twee jaar duren		
Er worden bij de reïntegratie training en begeleiding geboden voor het maken van beslissingen rondom de beroeps carrière		
Er is bij reïntegratie advies beschikbaar over technologische hulpmiddelen en een juiste werkomgeving		
Er is zonodig een plan voor vervoer		
Er is aanbod van niet betaalde arbeid voor jonge mensen met NAH		

Functie: Vervoer		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Het vervoer is vertrouwd en stipt		
Rijstijl en reisduur zijn afgestemd op de doelgroep		

Functie: Lotgenotencontact		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Lotgenotencontact wordt ondersteund en gecoördineerd		
Uitwisseling tussen ervaringsdeskundigheid en professionaliteit wordt bevorderd		

Functie: Systeembegeleiding		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Hulpverlening doet recht aan de belangrijke rol die het cliëntsysteem vervult bij NAH		
De problemen en hulpvragen van het cliëntsysteem worden apart in kaart gebracht		
Er is ambulante opvoedingsondersteuning beschikbaar voor de cliënt in een gezinssituatie		

Functie: Trajectbegeleiding		
<i>Voorwaarden</i>	<i>Beschikbaar?</i>	<i>Ontwikkelen?</i>
Er is een trajectbegeleider met kennis van NAH		
De trajectbegeleider benadert de cliënt actief en evalueert regelmatig of het zorgaanbod nog overeenstemt met de vraag		
Hulpverleners zijn alert op wijzigende of nieuwe hulpvragen en zorgen dat hierop een passend aanbod volgt		
Verskillende hulpverleners rond een cliënt zijn op de hoogte van ieders bijdrage in het cliëntenproces		
Hulpverleners beschouwen de overdracht naar andere hulpverleners als onderdeel van hun taak		
Bij overgang naar een andere hulpverleningssituatie wordt ondersteuning en belangenbehartiging van de cliënt beschikbaar gesteld of gezocht tot de benodigde nieuwe zorg en ondersteuning geboden worden		
De cliënt heeft een cliëntvolgend (elektronisch) dossier wat meegaat naar het vervolgaanbod		